

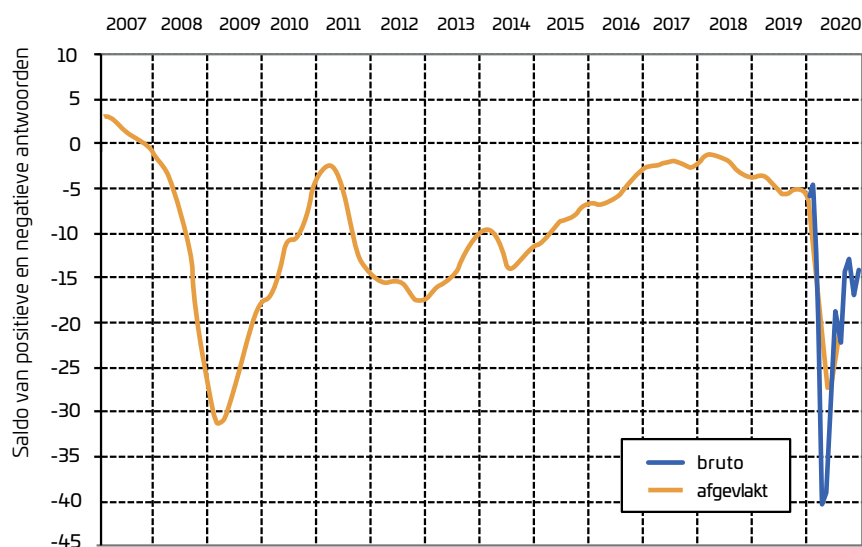
Toch ook positieve signalen

Corona houdt onze economie in de tang

Sabine Traen en Frederic Sack, POM West-Vlaanderen, afdeling Data, Studie en Advies

Het COVID-19-virus heeft de voorbije maanden niet alleen tot een gezondheidscrisis, maar ook tot een economische crisis geleid. In het laatste kwartaal van 2020 evolueerden bijna alle arbeidsmarktindicatoren negatief in West-Vlaanderen. Bij de indicatoren die het consumenten- en producentenvertrouwen weerspiegelen zijn er zowel positieve als negatieve trends, al dan niet als gevolg van maatregelen die werden genomen om de gevolgen van COVID-19 in te dijken.

Figuur 1: synthetische conjunctuurcurve voor West-Vlaanderen

Bron: NBB, verwerking: POM West-Vlaanderen.

Door de coronacrisis kenden de brutowaarden van de synthetische conjunctuurcurve in West-Vlaanderen in maart en vooral in april 2020 een sterke daling (figuur 1). Met uitzondering van kleine afnames in augustus en november, vertoonden de brutowaarden van mei tot en met december 2020 een duidelijke verbetering. De afgevlakte curve, die sinds december 2019 neerwaarts was gericht, bereikte een dieptepunt in mei 2020 en kent sindsdien een stijgende trend.

Hieronder vatten we samen welke indicatoren gunstig of ongunstig evolueerden.

Arbeidsmarktindicatoren

In december 2020 telde West-Vlaanderen **28.200 werklozen¹**, dat zijn er 8,2% meer dan een jaar geleden. Het aantal werklozen lag in West-Vlaanderen in het vierde kwartaal van 2020 gemiddeld **7,2%** hoger dan in het vierde kwartaal van 2019. In heel 2020 telde West-Vlaanderen 8,8% meer werklozen dan in 2019.

Het goede nieuws is dat de toename van het aantal werklozen in het vierde kwartaal van 2020 bij zowel mannen (+7,6%) als vrouwen (+6,7%) kleiner was dan in het derde kwartaal van 2020. In heel 2020 steeg het aantal

mannelijke werklozen (+10,2%) sterker dan het aantal vrouwelijke (+7%). Deze stijgende werkloosheid is het gevolg van de uitbraak van COVID-19 en de maatregelen die volgden om het virus in te dijken. Zo werden onder andere veel contracten van **uitzendkrachten** stopgezet.

Positief: in de laatste drie maanden van 2020 viel het aantal **jeugdwerklozen** in West-Vlaanderen (5.655 op het einde van het jaar) met 1,4% terug in vergelijking met dezelfde periode in 2019. Voor gans 2020 is de balans uiteraard wel negatief: 7,4% meer jonge werklozen dan in 2019. Het aantal werkzoekenden van **50 jaar en ouder** klom in de kustprovincie in het vierde kwartaal van 2020 verder op met 6,1% op jaarbasis. Dat is nog meer dan in het derde kwartaal van 2020.

In heel 2020 steeg het aantal werkloze 50-plussers met 4%.

Dan is er nog het fenomeen van de **tijdelijke werkloosheid²**. In het derde kwartaal van 2020 lag die **4,8 keer hoger** dan in het derde kwartaal van 2019. In november 2020 telde West-Vlaanderen 48.344 tijdelijke werklozen als gevolg van COVID-19, wat toch 63,1% minder is in vergelijking met maart 2020. Eind oktober 2020 werd een aantal maatregelen opnieuw verstrengd en vanaf begin november 2020 kwam België in een verstrengde lockdown terecht.

¹ De term werklozen in deze synthese duidt op de groep van de niet-werkende werkzoekenden. De tijdelijke werklozen zijn niet vervat in deze cijfers.

² Uitgedrukt in budgettaire eenheden naar woonplaats van de werkloze.

Daardoor nam het aantal tijdelijke werklozen als gevolg van COVID-19 opnieuw toe in vergelijking met de voorgaande maanden.

In het vierde kwartaal van 2020 ontving de VDAB in West-Vlaanderen 7,3% minder **vacatures** (incl. COVID-19-vacatures) dan in het vierde kwartaal van 2019. De terugval in het vierde kwartaal van 2020 is evenwel kleiner dan in het derde kwartaal van 2020. In heel 2020 ontving de kustprovincie op jaarbasis 14,3% minder nieuwe vacatures. Ook stonden in het vierde kwartaal van 2020 10,5% minder vacatures open dan in het vierde kwartaal van 2019. Gemiddeld stonden in 2020 in West-Vlaanderen 12,2% minder vacatures open dan in 2019. Met **3,7 niet-werkende werkzoekenden** per openstaande vacature is de arbeidsmarktcrachte in 2020 behoorlijk kleiner dan in 2019 (3,0).

Opmerkelijk: aantal starters in de lift

In juli en vooral augustus en september, maar ook in oktober 2020 telde West-Vlaanderen meer **starters** dan in de overeenkomstige maanden van 2019. In het hele derde kwartaal van 2020 lag het aantal starters op jaarbasis **20,8% hoger**. Het lijkt erop dat ondernemingen die aanvankelijk in het tweede kwartaal van 2020 hun activiteiten wilden opstarten, dit tot na de lockdown hebben uitgesteld. West-Vlaanderen noteerde in het derde kwartaal van 2020 13% minder **stopzettingen van ondernemingen** dan in het derde kwartaal van 2019. Door een toename van het aantal starters en een afname van het aantal stopzettingen lag de **nettogroei** van ondernemingen in West-Vlaanderen in het derde kwartaal van 2020 **80,8% hoger** dan in het derde kwartaal van 2019.

In het laatste kwartaal van 2020 gingen in West-Vlaanderen **32,5% minder ondernemingen failliet** dan in het laatste kwartaal van 2019. Deze afname is nog groter dan in het derde kwartaal van 2020 (-19,2% op jaarbasis). In heel 2020 gingen bijna een kwart (-24,2%)

minder ondernemingen failliet dan in 2019. In het vierde kwartaal van 2020 gingen in West-Vlaanderen op jaarbasis **11,2% minder jobs** verloren. In het derde kwartaal was er nog een toename met 28,8% op jaarbasis. In heel 2020 gingen in West-Vlaanderen 59,9% minder jobs verloren door faillissementen.

Een aantal elementen hebben uiteraard een grote impact op deze cijfers. Zo is er een zekere vertraging tussen de stopzetting van de economische activiteit en de faillietverklaring door de handelsrechtbank. Als gevolg daarvan is de economische impact ook met vertraging in de cijfers zichtbaar. Bovendien werkten veel ondernemingsrechtbanken en griffies door de COVID-19-crisis met een verminderde capaciteit en beperkten ze hun activiteiten. Daarnaast verscheen op 24 april 2020 een KB in het Belgisch Staatsblad dat resulteerde in de bevroering van de faillissementsprocedure voor de rechtbanken. Dit moratorium op faillissementen was van kracht tot en met 17 juni 2020. Op vrijdag 6 november 2020 keurde de regering een nieuw moratorium op faillissementen goed.

Dit blijft van kracht tot en met 31 januari 2021.

Omzet en investeringen onder druk

In het derde kwartaal van 2020 realiseerden de ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen **2,7% minder omzet** dan in het derde kwartaal van 2019. De terugval op jaarbasis is hiermee duidelijk minder groot dan in het tweede kwartaal van 2020. Toen leden heel wat ondernemingen groot omzetverlies omdat ze verplicht de deuren moesten sluiten of de vraag aanzienlijk zagen dalen door de COVID-19-crisis. In het derde kwartaal van 2020 daalden de investeringen bij ondernemingen met zetel in West-Vlaanderen met 9,2% in vergelijking met 2019. Die daling is alvast minder dan in het eerste en tweede kwartaal, wat toch wijst op enig herstel. Op jaarbasis laten de gevolgen van de COVID-19-crisis zich ook hier duidelijk voelen. Als gevolg van de aanhoudende onzekerheid en de dalende winstmarges, verwacht de NBB dat de investeringen van ondernemingen zich zeer traag zullen herstellen.

In het derde kwartaal van 2020

foto Wienerberger

daalde het **niet-huishoudelijke elektriciteitsverbruik** met gemiddeld 3,1% op jaarbasis.

Consumentenindicatoren

In het derde kwartaal van 2020 zijn in West-Vlaanderen 9,7% minder **nieuwbouwwoningen** vergund dan in het derde kwartaal van 2019. Het aantal vergunde **renovatiewoningen** steeg in dezelfde periode met 2,3%. COVID-19 had ook een invloed op het aantal vergunde woningen. De regionale overheden beslisten immers om lopende openbare onderzoeken op te schorten tussen 24 maart en 24 april 2020, om niet gestarte openbare onderzoeken pas op te starten na 24 april 2020 en om de beslissingstermijnen bij lopende bouwaanvragen te verlengen. In heel 2020 werden 15,7% minder **nieuwe personenwagens** ingeschreven dan in 2019.

Kleinhandel floreert terug

In het derde kwartaal van 2020 steeg de **omzet van de kleinhandel** in West-Vlaanderen met 3,4% op jaarbasis. Als gevolg van de COVID-19-crisis was er in het tweede kwartaal van 2020 nog een sterke afname met 10,9% op jaarbasis. Het lijkt er dus op dat het verlies in het tweede kwartaal voor een deel werd goedgehaakt in het derde kwartaal. Dit doordat gezinnen in dat kwartaal hun consumptie weer opdreven en uitgestelde aankopen deden. Met allerhande maatregelen absorbeerde de overheid immers de inkomensverliezen waardoor de impact van de COVID-19-crisis op de koopkracht van gezinnen in macro-economische termen relatief beperkt bleef.

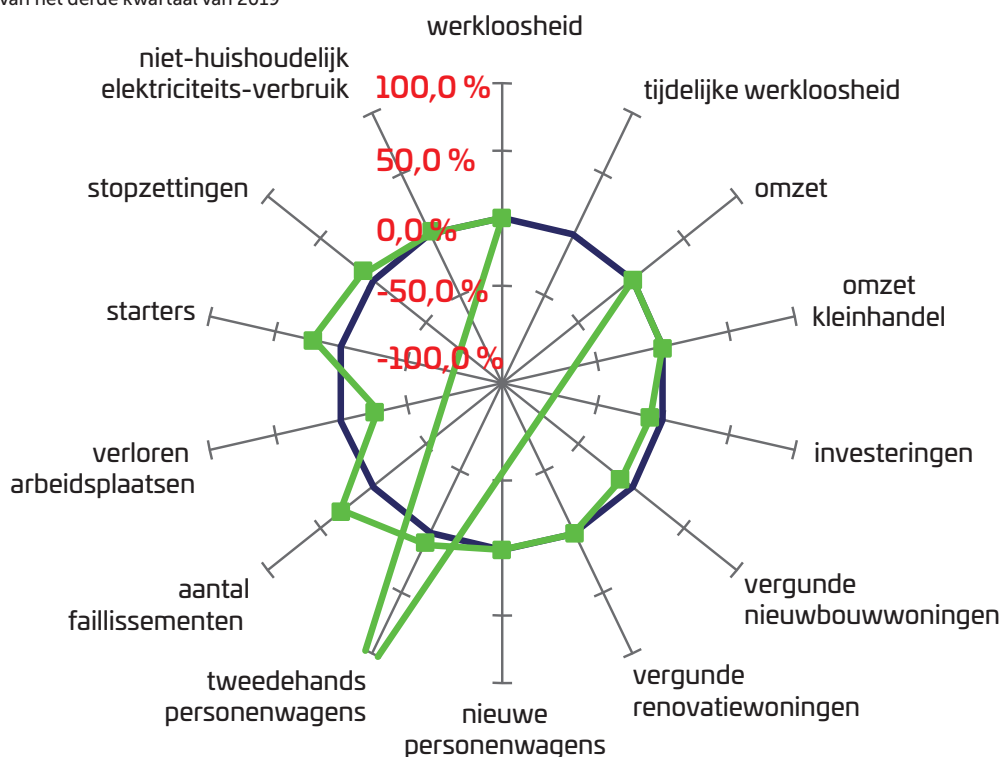
Radar van West-Vlaanderen

De radar van West-Vlaanderen (zie figuur 2) toont de evolutie van de verschillende indicatoren in het derde kwartaal van

2020¹ ten opzichte van het derde kwartaal van 2019.

De invloed van COVID-19 is ook in het derde kwartaal van 2020 duidelijk op deze radar af te lezen. De indicatoren werkloosheid, tijdelijke werkloosheid, omzet, investeringen, vergunde nieuwbouwwoningen, inschrijvingen van nieuwe personenwagens, verloren arbeidsplaatsen door faillissementen en niet-huishoudelijk elektriciteitsverbruik evolueerden ongunstig. Van de zes indicatoren die gunstig evolueerden is de verklaring ook gelinkt aan COVID-19, zoals het moratorium op faillissementen en het vertraagde effect op de stopzettingen als gevolg van de steunmaatregelen van de overheid. Dat geldt ook voor de inhaalbeweging van starters na de lockdown in het tweede kwartaal van 2020 en het effect van de door de lockdown uitgestelde aankopen van de gezinnen op de detailhandelsomzet.

Figuur 2: evolutie van de sociaaleconomische indicatoren in West-Vlaanderen in het derde kwartaal van 2020 ten opzichte van het derde kwartaal van 2019

Bron: VDAB, RVA, FOD Economie (Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie), FEBIAC. Verwerking: POM West-Vlaanderen.

1 In de radar lijkt het alsof de afnames/toenames niet zo groot zijn, maar de schaal gaat van -100% tot +100%.